

Midwintertelling provincie Groningen in januari 2008

Jelle Postma

Jaarlijks vindt in januari de midwintertelling van SOVON plaats. Doel van deze telling is het verkrijgen van een compleet beeld van de aantallen en verspreiding van watervogelpopulaties. Dit gebeurt niet alleen in Nederland, maar gelijktijdig in andere delen van Europa, en in Afrika en Azië. Hier volgt een terugblik op de 42^e editie in de provincie Groningen (11-14 januari 2008).

Resultaten 2008

De coördinatie op het vasteland was vanaf 2004 t/m 2008 in handen van Guido Meeuwissen. Dankzij hem en uiteraard de meer dan 90 tellers was de teldekking (ruim 267 telgebieden) weer heel volledig te

noemen. Dat maakt het beeld compleet en de resultaten goed vergelijkbaar met eerdere jaren. In dit overzicht worden de resultaten behandeld uit de gehele provincie (dus inclusief de Lauwersmeer, de Waddenzee en de kustzone van de Noordzee).

Net als de rest van de winter 2007/2008 verliep januari uitzonderlijk zacht en bovendien nat (www.knmi.nl). Gelukkig viel de telling niet helemaal in het water: alleen vrijdag de 11^e regende het behoorlijk, de dagen erna bleven droog.

Algemene soorten

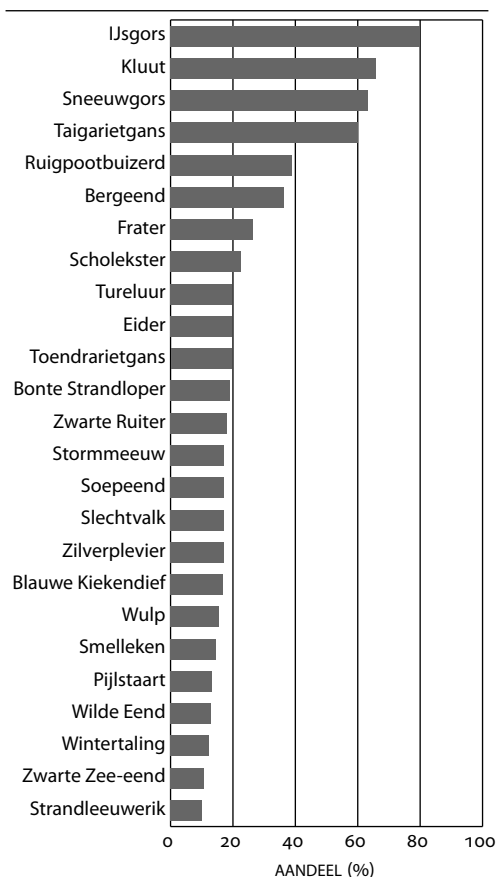
In totaal werden 373.429 vogels geteld, wat vrijwel precies tussen het totaal in 2006

	2008	2003-2007		2008	2003-2007
1 Bonte Strandloper	51.249	25.699	16 Kluut	4.060	604
2 Scholekster	39.581	41.194	17 Zwarte Zee-eend	3.665	2.302
3 Wilde Eend	39.540	45.291	18 Kuifeend	3.431	3.393
4 Toendrarietgans	29.126	21.756	19 Wintertaling	3.404	2.157
5 Stormmeeuw	27.508	20.878	20 Grauwe Gans	2.672	3.383
6 Brandgans	26.366	19.196	21 Tureluur	2.286	1.087
7 Smient	21.793	25.380	22 Soepeend	2.170	2.523
8 Wulp	19.789	23.356	23 Pijlstaart	2.033	2.757
9 Kolgans	17.896	30.023	24 Taigarietgans	1.574	93
10 Eider	15.598	8.608	25 Kanoet	1.476	913
11 Bergeend	15.108	13.635	26 Knobbelzwaan	1.237	1.221
12 Meerkoet	10.294	9.116	27 Grote Canadese Gans	1.050	656
13 Kokmeeuw	7.042	7.894	28 Kievit	989	4.755
14 Zilvermeeuw	7.023	7.188	29 Aalscholver	886	703
15 Zilverplevier	4.929	3.543	30 Drieteenstrandloper	826	569

Tabel 1. Top 30 voor de midwintertelling 2008 in de provincie Groningen, in volgorde van talrijkheid. Per soort staat het aantal in 2008 en het gemiddelde in de voorgaande vijf seizoenen weergegeven (beide niet gecorrigeerd voor verschillen in wel of niet getelde gebieden).

(363.370) en 2007 (382.973) ligt. In tabel 1 staat de top 30 van talrijkste soorten vermeld. Hiervan zijn een flink aantal Waddensoorten goed voor hoge aantallen (met name Eider, Bergeend en steltlopers, zie ook figuur 1). Zo was de Bonte Strandloper het talrijkst met de hoogste aantallen op Rotterdamse plaat (19.760), de Groninger kust van de Emmapolder tot Lauwersoog (14.813) en de Dollard (10.300). Bij een andere talrijke Waddensoort, de Scholekster, is het aantal overwinterraars sinds de jaren negentig landelijk sterk afgenomen. Langs de Groningse en Friese kust bleef de stand echter stabiel (gerekend over de periode 1996/1997 t/m 2005/2006). Het totaal van ruim 39.000 in 2008 lag dan ook niet ver onder het gemiddelde van de vijf voorgaande seizoenen.

De midwintertelling levert jaarlijks ook een prachtig beeld op van de aantallen ganzen. Tijdens de telling verbleef bijna 20% van de landelijke populatie aan Toendrarietganzen in (met name de oostelijke helft van) de provincie (figuur 1). Bij de Taigarietgans werd zelfs 60% van het landelijke totaal vastgesteld, hoofdzakelijk verdeeld over gebied Zuidwending-Ommelanderswijk (900) en de Scholtenspolder (650), beide tussen Veendam en Winschoten. Eveneens werden meer Brandganzen geteld dan een jaar eerder, waarvan 13.367 in de Dollard en 9000 in de Wirdumerpolder bij Appingedam. In vrijwel alle geschikte gebieden zaten echter minder Kolganzen. Het aantal Grote Canadese Ganzen bleef vrijwel gelijk ten opzichte van januari 2007 (toen 1060). Concentraties zaten (weer) in de omgeving van het Hoornse Meer/Paterswolder Meer (644), Zuidlaardermeer/omgeving Hoogezand (166), rond Stadskanaal (124) en in de omgeving van Lettelbert (76). Kenmerkend voor de zachte winter was het opmerkelijk hoge aantal Kluten in de Dollard (4060). Bovendien zaten hier 40 Zwarte Ruiters en een Groenpootruiter, naast nog eens vier Zwarte Ruiters langs de noordelijke Waddenkust (tabel 2). Winterwaarnemingen van deze soorten zijn schaars in Nederland.

Figuur 1. Aandeel (%) van enkele (watervogel-) soorten in de provincie Groningen in januari 2008 ten opzichte van het landelijk totaal (alleen soorten weergegeven met meer dan 10%).

Bijzondere soorten

De meeste tellers geven ook de gegevens door van een aantal andere soorten in hun gebieden (zie tabel 2). Bijzonder voor de tijd van het jaar was de Lepelaar in de Westerpolder bij Kolham. Verder zette, zoals verwacht, de toename van Grote Zilverreiger (2007: 83) en IJsvogel (2007: 20) door. Maar liefst drie Zeearenden verbleven in de Lauwersmeer. Andere roofvogels werden ook vaker genoteerd dan de jaren ervoor. Ruigpootbuizerds (2007: 2) zaten, behalve aan de kust, nu ook op meerdere plekken in het binnenland. Eveneens bijzonder was een eerste-winter Pontische Meeuw in Eemshaven.

Midwintertelling 2009

Van de meest recente telling in 2009 is nog niet alles binnen en/of verwerkt, een compleet beeld is dus nog niet te geven. Door de flinke regenval op zaterdag en zondag waren de telomstandigheden niet altijd even ideaal. Verder lag een aantal tellers in bed (griepgolf). Zoals bekend kregen we rond de kerst te maken met een serieuze vorstperiode, tot ongeveer een week voor de telling de dooi pas echt weer inviel. Op veel plekken lag dus nog steeds ijs en de aantallen van veel soorten liggen daarom lager dan in 2008.

Dankwoord

Alle (mede)tellers worden bedankt voor de bijdrage aan de tellingen in 2008 en/of 2009. Hopelijk kunnen we volgend jaar weer op jullie rekenen. Het werk van ondergetekende nieuwe coördinator werd dankzij Guido Meeuwissen een stuk makkelijker. Nieuwe tellers zijn van harte welkom om volgend jaar ook mee te doen.

Jelle Postma
Regiocoördinator SOVON Midwintertelling
Groningen

	2008	2003-2007
Kleine Zilverreiger	2	1
Grote Zilverreiger	120	29
Lepelaar	1	0
Dwerggans	1	1
Casarca	1	1
Zeearend	3	1
Blauwe Kiekendief	51	30
Ruigpootbuizerd	14	4
Smelleken	6	3
Slechtvalk	32	21
Bokje	1	1
Zwarte Ruiter	44	3
Groenpootruiter	1	1
Pontische Meeuw	1	0
Velduil	1	4
IJsvogel	23	12
Strandleeuwerik	49	155
Frater	213	401
IJsgors	4	7
Sneeuwgor	520	471

Tabel 2. Selectie van (inclusief voor de tijd van het jaar) bijzondere soorten tijdens de midwintertelling in 2008, en het gemiddelde aantal in de periode 2003-2007.

Eider – Eemshaven – 28 december 2008

FOTO: MARNIX JONKER